

Sygn. akt V KK 105/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 sierpnia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Michał Laskowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Dorota Rysińska

SSN Jerzy Steckiewicz

Protokolant Patrycja Kotlarska

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Jerzego Engelkinga,

w sprawie **G. K.**

skazanego z art. 216 § 1 kk

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 23 sierpnia 2017 r.,

kasacji wniesionej przez Ministra Sprawiedliwości - Prokuratora Generalnego na
korzyść

od wyroku Sądu Okręgowego w L.

z dnia 17 września 2015 r.,

zmieniającego wyrok zaoczny Sądu Rejonowego w Z.

z dnia 28 maja 2015 r.,

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Okręgowemu w L. do ponownego rozpoznania.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem zaocznym z dnia 28 maja 2015 r. , Sąd Rejonowy w Z., uznał G. K. za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu z art. 216 § 1 k.k., za co skazał

go na karę 6 miesięcy ograniczenia wolności z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 godzin miesięcznie oraz zarzucanego mu czynu z art. 190 § 1 k.k., za co skazał go na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności. Orzeczone kary jednostkowe kary ograniczenia wolności i pozbawienia wolności połączył wymierzając skazanemu karę łączną 8 miesięcy pozbawienia wolności.

W dniu 30 maja wyrok zaoczny został doręczony G. K., który złożył sprzeciw od wyroku zaocznego. W jego uzasadnieniu skazany wniósł o uznanie nieobecności na rozprawie w dniu 28 maja 2015 r. za usprawiedliwioną i skierowanie sprawy do ponownego rozpoznania podając, że nie stawił się na rozprawie z powodu braku środków finansowych potrzebnych na przejazd. W końcowej części uzasadnienia sprzeciwu podniósł natomiast, że nie zgadza się z wymierzoną mu karą, albowiem nigdy nie groził pokrzywdzonej oraz jej małoletniej córce pozbawieniem zdrowia i życia.

Postanowieniem z dnia 9 lipca 2015 r. Sąd Rejonowy w Z. nie uwzględnił sprzeciwu od wyroku zaocznego, odnosząc się w uzasadnieniu tego orzeczenia jedynie do braku należytego usprawiedliwienia przez oskarżonego przyczyn jego nieobecności na rozprawie i pomijając podniesione w środku zaskarżenia okoliczności, wskazujące na zakwestionowanie przez G. K. ustaleń faktycznych, stanowiących podstawę skazania. Następnie skazany wniósł zażalenie na postanowienie o nieuwzględnieniu sprzeciwu, podnosząc między innymi, że w sprawie nie przeprowadzono postępowania przygotowawczego, zaś „wyrok jest rażąco wysoki co do zarzucanych mu czynów”.

Zażalenie przyjęto i przekazano z aktami sprawy do Sądu Okręgowego w L. W Sądzie tym, nie rozpoznając zażalenia na postanowienie o nieuwzględnieniu sprzeciwu wydano zarządzenie o wyznaczeniu w przedmiotowej sprawie rozprawy apelacyjnej. Po jej przeprowadzeniu w dniu 17 września 2015 r. Sąd Okręgowy w L. wydał wyrok o sygn. akt IV Ka .../15, na mocy którego zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że wymiar orzeczonej wobec oskarżonego kary łącznej pozbawienia wolności obniżył do 6 miesięcy, zaś w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

Minister Sprawiedliwości – Prokurator Generalny wniósł od powyższego wyroku kasację na korzyść skazanego. W kasacji zarzucono rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa karnego procesowego, tj. art. 6 k.p.k. oraz art. 118 § 3 k.p.k. i art. 482 § 1 i 2 k.p.k. (w brzmieniu obowiązującym do dnia 1 lipca 2015 r.) w zw. z art. 422 § 1 k.p.k., art. 445 § 2 k.p.k. i art. 448 § 1 k.p.k., poprzez przedwczesne dokonanie kontroli odwoławczej wydanego wobec G. K. wyroku zaocznego Sądu Rejonowego w . o sygn. akt II K .../15 - po uprzednim uznaniu środka zaskarżenia, złożonego przez oskarżonego w terminie 7 dni od doręczenia tego orzeczenia, za apelację od orzeczenia Sądu I instancji - w sytuacji, gdy Sąd Rejonowy rozpoznał wskazany środek zaskarżenia wyłącznie jako sprzeciw od wyroku zaocznego i nie nadał mu stosownego biegu jako apelacji oraz nie sporządził uzasadnienia wyroku, w wyniku czego doszło do naruszenia prawa oskarżonego do obrony poprzez pozbawienie go możliwości zapoznania się z uzasadnieniem orzeczenia o sygn. akt II K .../15 i uzupełnienia apelacji w terminie 14 dni od jego doręczenia. W konkluzji kasacji Minister Sprawiedliwości – Prokurator Generalny wniósł o uchylenie wskazanego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja zasługuje na uwzględnienie.

Zarzut podniesiony w kasacji jawi się jako zasadny. Trafnie wskazał autor kasacji, że skazanemu oprócz prawa wniesienia sprzeciwu, skierowanego przeciwko zaocznemu rozpoznaniu sprawy, przysługiwało również prawo wniesienia apelacji, skierowanej przeciwko merytorycznemu rozstrzygnięciu zawartemu w wyroku I instancji. Co kluczowe, w treści sprzeciwu od wyroku zaocznego zawarto nie tylko usprawiedliwienie nieobecności na rozprawie, na której zapadł wyrok zaoczny, ale też zarzut dotyczący zasadności skazania za czyn z pkt II wyroku Sądu Rejonowego. W świetle zasad z art. 118 k.p.k. (*falsa demonstratio non nocet*), uprawniony był zatem wniosek, że pismo oskarżonego zawierające sprzeciw od wyroku zaocznego, zawiera także apelację, wniesioną w terminie i podlegającą rozpoznaniu. Sąd Okręgowy, któremu przekazano sprawę w celu rozpoznania zażalenia na nieuwzględnienie sprzeciwu, sytuację tę poprawnie zidentyfikował (wbrew twierdzeniu kasacji Sąd Okręgowy nie naruszył przepisu art.

118 § 3 k.p.k.), niemniej nie był poprawny sposób jej rozwiązania. Wyznaczono wprawdzie rozprawę odwoławczą i przeprowadzano kontrolę instancyjną wyroku Sądu Rejonowego, a nawet w jej efekcie obniżono wymierzoną karę, niemniej uwadze tego Sądu uszedł fakt, że w świetle art. 445 § 2 k.p.k., apelacja wniesiona w terminie lub wniosek o pisemne uzasadnienie wyroku (tożsamy z terminem do wniesienia sprzeciwu), po pierwsze, uruchamia obowiązek sporządzenia pisemnego uzasadnienia wyroku, a po drugie, może być uzupełniona w terminie 14 dni od doręczenia oskarżonemu tego pisemnego uzasadnienia. Te dwa elementy procedury międzyinstancyjnej w niniejszym postępowaniu pominięto, postępowanie odwoławcze przeprowadzono bez uprzedniego doręczenia uzasadnienia skazanemu i bez umożliwienia mu uzupełnienia apelacji, co niewątpliwie stanowiło rażące naruszenie prawa procesowego. Poza sporem jest też, że naruszenie to miało istotny wpływ na rozstrzygnięcie, gdyż oskarżony kwestionujący zasadność rozstrzygnięcia skazującego, został pozbawiony możliwości zapoznania się z pisemnym uzasadnieniem wyroku i uzupełnieniem apelacji o dodatkowe zarzuty. Nadto takie postępowanie Sądu Okręgowego stawia pod znakiem zapytania rzetelność przeprowadzonej kontroli odwoławczej, skoro odbyła się ona bez pisemnego uzasadnienia wyroku I instancji. W konsekwencji Sąd Najwyższy zdecydował o uchyleniu zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania. Przed ponownym rozpoznaniem Sąd Okręgowy poweźmie stosowne kroki celem prawidłowego przeprowadzenia procedury międzyinstancyjnej, w tym zagwarantowania skazanemu możliwości wykonania jego uprawnień wynikających z przepisu art. 445 § 2 k.p.k.